

PUBLIC – PRIVATE INTERACTION IN EDUCATION

Maria Moldovan and Ioan Moldovan

PhD, UMFST Tîrgu Mureş, Lecturer, PhD, "Dimitrie Cantemir" University of Tîrgu Mureş

Abstract: Healthy university education must ensure that the choice of profession is of a vocation type, the transmission of knowledge is a type of living in love and an integral understanding of life as "existence in relation", the final assessment being personality type - integrating in the field, and the responsibility of the management of the educational process should take the form of the education partnership, to which should participate students and teachers, the family and the community, the practice environment and the institutions of the society in the field, the church and other stakeholders of interest.

In both education sectors, private and public, the common denominator of training is determined by the need to train people and specialized personalities who work to fulfill their lives rather than live to work. But there is also an integrative performance of education, no matter how it unfolds, including all three imperatives of life, life lived in the community, work based on social division and love, as meaning and purpose of life in harmony.

Keywords: education; public; private; partnership; resources;

Concepte și interpretări

Învățământul universitar superior reprezintă prima alegere specializată a indivizilor în educația pe sensul vieții, unde se pun bazele profesiei din perspectiva imperativului muncii, aducătoare de venituri, dar și generatoare de împliniri umane și social-comunitare. Educația pentru împlinirea muncii este la fel de importantă ca și educația pentru viața trăită în comunitate, pentru iubire. Împreună și în armonie, formează educația pentru împlinirea vieții umane. Prin consecințele pe care le produce „omul învățat” pentru împlinirea propriei vieți ca parte organică a vieții social-comunitare, a mediului natural în care trăiește, muncește și iubește, educația este în același timp de interes individual, dar și general. Dacă am înțelege care este scopul vieții noastre aici pe pământ, probabil că am putea să fundamentăm mai adecvat educația pe sensul vieții.¹

Lumea nouă în care trăim este o lume cosmică, supraviețuirea omului depinde de felul în care se poate adapta la această lume, remodelându-și toate structurile sale economice, sociale și politice. Nivelul și calitatea vieții umane depind de raportul omului cu natura. În epoca actuală el este reprezentat de știință, astfel, oamenii de știință au devenit factorii determinanți ai calității vieții în societate. Un mare om de știință este considerat de popor mai presus de un mare om de afaceri. Tot ceea ce avem ca lucruri bune, frumoase și generatoare de speranță sunt rezultatul educației întru cunoaștere a ființei umane simțitoare, folosirii cuceririlor științei pentru binele și fericirea omului. În același timp, tot ceea ce avem ca nenorociri, războaie, poluare, sărăcie,

¹ Moldovan M, *Raportul dintre sectorul public și privat în domeniul învățământului universitar din România*, teză de doctorat nepublicată, Academia de Studii Economice București, 2014, pag 4;

terorism etc, sunt rezultatul comportamentelor umane educate pe contrasens, în afara valorilor vieții ca „existență în armonie”.²

Într-un articol intitulat „Educația, un bolnav cu diagnostic controversat”, Soloman Marcus menționa câteva „răni” deschise ale educației: a) ignorarea nevoilor și drepturilor fundamentale ale copilului și adolescentului; b) ignorarea imperativelor societății globalizate actuale; c) absența educării unei frecvenți adecvate a televiziunii și internetului, care, din acest motiv, rămân în mare măsură antieducaționale; d) persistența unei mentalități înapoiate la mulți părinți, educatori și factori de decizie, în ceea ce privește obiectul educației; e) incapacitatea educării unui comportament bazat pe valori umane; f) incapacitatea depășirii reprezentărilor fragmentare, impuse de organizarea pe discipline care nu prea comunica între ele; g) persistența unor programe de învățământ peste care s-a așezat de mult rugina și care ratează cele mai spectaculoase evenimente ale istoriei științei din ultimii 150 de ani; h) manuale în mare parte plictisitoare, neatractive, uneori neinteligibile; i) val puternic, un adevărat tsunami antieducational pe care strada, mass media, viața publică îl produc și care sabotează în mare măsură acțiunea școlii; j) număr crescând de familii incapabile să ilustreze, să confirme înțelepciunea celor « șapte ani de-acasă ». Aceste aspecte patologice ale educației sunt strans legate între ele, teritoriul fiecăruia se intersectează cu teritoriile celorlalte.³

„Deficitele ecologice și sociale ce însoțesc actuala evoluție la scară globală sunt expresia deficitului de iubire pe care actualul model al educației l-a promovat, prin accentuarea formării specialiștilor ruși de valorile vieții în armonie și omenie, în solidaritate, comuniune socială și compasiune. Omul din specialistul de astăzi aproape că lipsește! Aceasta înseamnă de fapt că lipsește esențialul din pregătirea oamenilor: să folosească știința și experiența în numele autogovernării înțelepte a propriei vieți în armonie cu cine suntem, cu semenii, cu întregul viu comun. O asemenea esență a vieții înseamnă, cum spunea Einstein să o trăiești în iubire, închinată vieții altora. „Viața omului, afirmă savantul, are sens numai în măsura în care poate să înobileze și să înfrumusețeze viața oricărei ființe vii. Viața e sacră, cu alte cuvinte, e valoarea supremă, căreia i se subordonează toate celelalte valori. Nu merită trăită decât o viață în slujba altora. O viață îndreptată, în principal, către satisfacerea nevoilor personale, duce întotdeauna, mai devreme sau mai târziu la o deziluzie amară.”⁴

Organizarea și desfășurarea educației universitare se află, prin consecințele acțiunii „omului învățat”, dar și prin modul în care este susținută ca strategie și resurse, atât în responsabilitatea comunităților umane, cât și în cea a familiilor și indivizilor umani, uneori, chiar și în responsabilitatea organizațiilor de afaceri mai mari.

Sectorul public, ca mod de organizare și desfășurare a educației universitare, superioare este interpretat în prezent nu numai prin prisma resurselor alocate de către bugetele comunităților umane, ci și din punctul de vedere al regulilor ce consfințesc exigențele ce trebuie respectate de părțile angajate în acest contract social. Am putea spune că învățământul public universitar este o împletire de responsabilități comunitare și individual-umane din perspectiva asigurării utilizării eficiente a resurselor alocate centralizat pentru obținerea unui „om educat” care să folosească cunoștințele și experiența de viață dobândite pentru împlinirea propriei vieți în respect cu exigențele ce rezultă din nevoia asigurării „sănătății întregului viu comun”, format din mediu, comunitate, organizații, familii și instituții.

²Idem, pag 28;

³Idem, pag 54;

⁴Idem, pag 37;

Sectorul privat, ca mod de organizare și desfășurare a educației universitare, superioare este interpretat în prezent nu numai prin prisma resurselor alocate de către fiecare participant-cursant, ci și sub aspectul regulilor ce trebuie respectate în ceea ce privește certificarea calității „omului învățat”, ca specialist, ce se stabilesc de către comunitate, prin intermediul unor instituții specializate.

Și pentru învățământul privat universitar, organizarea și desfășurarea activității educaționale se află sub o dublă responsabilitate: cea a universităților private, în parteneriate cu participanții-cursanți plătitori de taxe și cea a instituțiilor comunităților social-umane ce stabilesc regulile certificării calității „omului învățat”, aceleași pentru orice organizație universitară.

Prin urmare, indiferent de cine alocă resursele economice limitate – comunitățile sau familiile - indivizi umani – învățământul universitar, ca de altfel, întreg învățământul, reprezintă cea mai importantă responsabilitate socială. Aceasta înseamnă că valorile și regulile ce se află la baza certificării calității lui sunt unice pentru că ele decurg din nevoia organică de a împlini viața umană în societate, folosind cunoașterea științifică, experiența de viață, tradițiile și credința în certitudinea speranței în respectul pentru libertate și responsabilitate, solidaritate umană și comuniune socială.⁵

Învățământul, așa cum se realizează el astăzi, are după părerea noastră un pronunțat caracter public. El se adresează unor segmente sociale, importante din punct de vedere al reprezentării numerice, indiferent dacă se desfășoară în instituții de învățământ de stat sau particulare. Caracterul public al învățământului reprezintă un numitor comun, care asociat celor două noțiuni – public și privat – face ca acestea să își piardă din particularitățile și consecința semantică, granița dintre ele devenind din ce în ce mai greu de identificat.

Învățământul este un serviciu social, care are prin impactul consecințelor sale pe termen lung și foarte lung, individual și social, un caracter național și strategic.

Datorită faptului că pe piață au ajuns să se confrunte oferte educaționale ale unor universități private și de stat, apreciem și credem că învățământul universitar ar trebui lăsat să se dezvolte după legile pieței libere. Pe de altă parte, statul ca cel mai avizat garant al intereselor naționale, nu poate și nici nu trebuie să trateze în mod diferit problematica învățământului universitar, doar pentru că acesta este organizat și susținut de întreprinzători particulari. Dincolo de orice considerente de natura raporturilor de proprietate, apreciem că educația reprezintă un bun național care trebuie susținut și protejat de către stat.⁶

Fenomenul universitar este unul dintre cele mai dinamice și pline de conținut procese care prin conținut și implicații își pune pecetea pe dezvoltarea de ansamblu a lumii.

Din acest motiv, probabil, asistăm la dinamica de neimaginat a fenomenului universitar în Europa și în întreaga lume contemporană. Universitățile s-au restructurat, și-au schimbat substanța și filozofia. De la învățământul elitist, organizat în trecutul apropiat pentru anumite segmente sociale privilegiate, din care de regulă se selectau viitorii diriguitori ai națiunilor, s-a trecut la un învățământ universitar de masă în care sunt cuprinse segmente din ce în ce mai ample ale populației. Actorii sociali implicați în procesul educației precum universitățile, statul, studenții, entitățile economice, conștientizează din ce în ce mai clar că educația fără limite de vârstă desfășurată pe tot parcursul vieții, reprezintă un mijloc de a ține pasul cu transformările amenințătoare pe care lumea de astăzi le asimilează.

Odată cu mărirea capacității de a oferi servicii educaționale, universitățile își modifică formele de organizare și funcționare. În ultimele decenii, rolul universităților a început să se

⁵Idem, pag 5;

⁶Idem, pag 80;

modifice, trecându-se de la funcția de satisfacere a nevoilor statului la funcția de satisfacere a nevoilor sistemului productiv al societății.⁷

În ultimul deceniu, finanțarea publică a educației s-a confruntat și se confruntă cu serioase constrângeri financiare. În fața acestor dificultăți, unele țări au ales să aloce fonduri suplimentare pentru educație de la alte activități finanțate public, cum ar fi apărarea sau întreprinderile de stat ineficiente ce pot fi gestionate mai bine de sectorul public. Altele au recurs la anumite modalități prin care să crească veniturile guvernamentale, și pe această bază cheltuielile publice. Totuși, alte țări au ales să suplimenteze fondurile publice pentru educație cu fonduri private. Unele țări interzic școlile și universitățile particulare, astfel încât sistemul educațional este practic „naționalizat”, altele le reglementează excesiv.

Principalele argumente care susțin suplimentarea cheltuielilor publice pentru educație cu fonduri private sunt cele de eficiență și echitate, iar un argument în plus pentru școlile și universitățile private este că, deși acestea tind să-și selecteze clienții din medii socioeconomice mai avantajate, ele promovează diversitatea și furnizează o competiție necesară instituțiilor publice. Astfel de-a lungul timpului, universitățile au devenit instituții sociale puternice și dominante ale lumii contemporane. În mod ideal, o universitate este un laborator al democrației, în care profesorii și studenții participă la un schimb de idei provenite dintr-o lume a informațiilor mereu mai bogată și în continuă dezvoltare.⁸

Statele membre ale UE ar trebui să investească în medie peste **10 000 de EUR pe an în plus pentru fiecare student din învățământul superior pentru a atinge nivelul din SUA** (aproape 200 de miliarde EUR pe an). Această diferență se explică în principal prin nivelul investițiilor private din instituțiile de învățământ superior din SUA.⁹

Creșterea investițiilor din surse private și publice rămâne o provocare, mai ales în contextul unei crize economice. Inițiativele din unele state membre ale UE în privința creșterii resurselor și a orientării acestora către investițiile în învățământul superior sunt binevenite; ar trebui să se continue diversificarea în vederea mobilizării de fonduri suplimentare.

Conform informațiilor publicate pe site-ul Ministerului Educației Naționale, în România funcționează, 55 de universități publice (de stat) și 47 de universități private (particulare) acreditate sau autorizate să funcționeze provizoriu. Avem în vedere aici acele organizații care administrează programe de studii de nivel universitar, sunt acreditate instituțional potrivit legii și au obținut implicit dreptul de a folosi titulatura universitate sau o altă denumire similar.

Ponderea absolvenților de studii superioare este cea mai scăzută din UE. În pofida faptului că ponderea absolvenților de studii superioare (30-34 de ani) s-a dublat în ultimul deceniu — de la 12,4 % în 2006 la 25,6 % în 2016 — aceasta nu a crescut din 2015 și este cea mai scăzută din UE. Obiectivul de 26,7 % până în anul 2020 este realizabil, însă atingerea mediei UE (39,1 % în 2016) pe termen mediu reprezintă o provocare. Acest lucru este cauzat de o combinație de factori care limitează numărul potențial de studenți: rate ridicate de abandon școlar în învățământul preuniversitar, rate de promovare în creștere, însă relativ scăzute pentru examenul de bacalaureat, precum și participarea scăzută a grupurilor dezavantajate la învățământul superior. În 2015, rata de înscriere pentru grupa de vârstă 20-24 de ani, și anume persoanele susceptibile să se încadreze în învățământul superior⁵, a fost de 28 %. Alături de emigrarea lucrătorilor cu studii superioare, ponderea scăzută a absolvenților de studii superioare riscă să creeze o lipsă de competențe în sectoarele care necesită un grad ridicat de cunoștințe și,

⁷Idem, pag 82;

⁸Idem, pag 80;

⁹Idem, pag 81;

în cele din urmă, să limiteze creșterea economică. Relevanța pe piața muncii a studiilor superioare se îmbunătățește, însă rămân provocări. Rata de angajare a noilor absolvenți de studii superioare crește, fiind susținută de evoluțiile înregistrate atât pe piața muncii, cât și în domeniul educației. Indicatorul a ajuns la 80,7 % în 2016, ceea ce înseamnă o reducere a diferenței față de media UE de 82,8 %, însă rămâne sub nivelurile anterioare crizei; rata a fost de 93 % în anul de vârf 2008, atunci când numărul absolvenților a fost, de asemenea, maxim. România a adoptat o strategie pentru perioada 2015- 2020 pentru învățământul superior în scopul creșterii calității, a relevanței pe piața forței de muncă și a participării grupurilor dezavantajate, însă punerea în aplicare este lentă.¹⁰

În tabelul 1.1. prezentăm numărul de studenți înmatriculați la programe de studii universitare în perioada 2011-2016, public și privat:

Tabelul 1.1.

Numărul de studenți înmatriculați la programe de studii universitare în perioada 2011-2016

An universitar	Total (public și privat)	Public	Public (MENCs)	din care		Privat
				Buget	Cu taxă	
2016/2017	531.586	464.642	445.048	291.131	153.917	66.944
2015/2016	535.218	465.012	449.152	289.982	159.170	70.206
2014/2015	541.653	464.149	448.939	287.927	161.012	77.504
2013/2014	578.705	485.148	461.582	287.300	174.282	93.557
2012/2013	618.157	501.623	479.876	285.652	194.224	116.534
2011/2012	705.333	543.484	520.853	289.087	231.766	161.849
2010/2011	871.842	598.828	579.290	288.580	287.710	273.014

Sursa: Raport public anual – 2016 Starea finanțării învățământului superior și măsurile de optimizare ce se impun

Tabelul 1.1 evidențiază scăderea dramatică la nivelul studenților înmatriculați în regim cu taxă la toate cele trei niveluri de programe de studii (licență, master și doctorat), ceea ce a condus la reducerea semnificativă a ponderii studenților cu taxă din numărul total de studenți și implicit la diminuarea veniturilor universităților publice și private deopotrivă.¹¹

Monitorul educației și formării, publicație de referință a Comisiei Europene, recenzează progresele înregistrate de Uniunea Europeană și de țările membre în raport cu un număr de 6 obiective:

- reducerea sub 10 % a ponderii tinerilor care abandonează studiile;
- atingerea unui procent de 40 % pentru absolvenții de studii superioare cu vârsta între 30 și 34 de ani;
- atingerea unei participări de 95 % la educația și îngrijirea copiilor preșcolari;
- reducerea sub 15 % a rezultatelor slabe la citire, matematică și științe;
- creșterea până la 82 % a ratei de inserție profesională a tinerilor absolvenți;
- obținerea unui procent de 15 % în ceea ce privește participarea adulților la procesul de învățare;

Idci în rezumat

¹⁰ Comisia Europeană, *Monitorul educației și formării 2017-România*, pag 8-9;

¹¹ Raport public anual – 2016 Starea finanțării învățământului superior și măsurile de optimizare ce se impun, UEFISCDI – CNFIS 2017, pag 11;

- Ca invenție a societății omenești, educația a devenit o activitate distinctă în care oamenii tineri sunt învățați să trăiască, să muncească și să iubească de către oamenii-maturi, alocându-se în acest scop energie, timp și resurse financiar-materiale.
- Ca sector specializat al societății omenești, educația folosește resurse limitate pentru a produce bunul numit educația pentru viață, al cărui consum generează toate celelalte bunuri și servicii de care are nevoie omul individual și social.
- Resursele alocate pentru educație provin de la indivizi și familii, de la comunități și organizații, de la societate sub formă de energie și timp, de resurse bănești și spirituale ce se utilizează în cadrul unor organizații de învățământ, ce au misiune, obiective, reguli de funcționare și finalitate.
- Educația, din perspectiva resurselor economice limitate folosite, pentru producerea omului- învățat în condiții de raționalitate este considerat a fi și un sector al vieții economice.
- Raționalitatea educației privește relația dintre resursele integrale folosite și formarea omului pregătit pentru viață, ca „existență în relație”, fapt pentru care are un caracter individual-uman și social-comunitar, apreciat cu ajutorul unui sistem de criterii.
- Indiferent de modul în care se face alocarea resurselor economice limitate, țelul școlii de toate gradele este de a ajuta indivizii umani să devină persoane umane capabile să-și autoguverneze înțelept propria viață ca „existență în relație” spre a putea trăi, munci și iubi în armonie, străduindu-se să învingă suferința și să dobândească fericirea.
- În ambele sectoare ale învățământului, privat sau public, numitorul comun al pregătirii este determinat de nevoia de a forma oameni și personalități-specializate care să muncească pentru a-și împlini viața și nu să trăiască pentru a munci.
- Raționalitatea activității de învățământ, privat sau public, depinde în mod hotărâtor de modul cum se manifestă responsabilitatea familiei în formarea de bază, pentru viața tânărului, de natura ocupației dascălilor, de tip vocație sau de tip jobs, de parteneriatul școală-familie-comunitate în autogovernarea intereselor implicate.
- Indiferent că este sector privat sau public, educația în ansamblul ei este considerată prioritatea alegerilor făcute de indivizi și familii, comunități și societate.
- Performanța educației, indiferent de modul în care se desfășoară se judecă, în mod deosebit, din perspectiva ocupației, productivității factorului muncă în lumea afacerilor private sau publice, capacității de a asigura venitul bănesc necesar traiului în familie, etc.
- Un învățământ privat sau public este considerat performant atunci când competențele ce se manifestă în viața trăită, în muncă și în familia iubirii antrenează acte și fapte ce coexistă, bazate pe libertate în răspundere, solidaritate umană, comuniune socială și compasiune.
- Un învățământ public sau privat cu adevărat sănătos este cel care armonizează responsabilitățile individual-familiale și comunitar-sociale în organizarea, finanțarea și desfășurarea procesului educativ, astfel ca toți purtătorii de interese educaționale să participe activ la menținerea trează a acestei priorități social-umane.
- Sub aspectul calității pregătirii omului-tânăr, sunt esențiale ca organizația educațională, privată sau publică să nu aibă caracter dominator și coercitiv, să fie flexibilă, spre a permite potențialului uman să se manifeste liber, fără frică, să se bazeze pe respectul reciproc student-profesor, să urmărească formarea unei gândiri independente, creative și inovative, pe formarea omului-social din fiecare specialist.

- În orice formă de învățământ public sau privat, nu există substitut pentru nici o formă de responsabilitate, fapt pentru care, la orice nivel de manifestare a purtătorilor de interese educaționale, prioritatea alocării de energie și timp, de resurse financiare, spirituale etc., pentru formarea omului-tânăr să se găsească în acte și fapte concrete de comportament uman și instituțional.¹²

BIBLIOGRAPHY

1. Moldovan M, *Raportul dintre sectorul public și privat în domeniul învățământului universitar din România*, teză de doctorat nepublicată, Academia de Studii Economice București, 2014;
2. Comisia Europeană, *Monitorul educatiei si formarii 2017-România*, pag 8-9;
3. Raport public anual – 2016 Starea finanțării învățământului superior și măsurile de optimizare ce se impun, UEFISCDI – CNFIS 2017, pag 11;

¹²*Idem*, pag 84;